

Transskription af:

Alletiders Fest

S1E7. De københavnske saloner

Værter: Julie Ralund og Thomas Klinkby

Medvirkende: Kulturformidler og litterat Maja Lykketoft, og huskok Birgitte Kampmann

Lyd og redigering: Gustav Niepoort

Redaktør: Troels Donnerborg

Intro: Du lytter til en podcast fra Nationalmuseets mediehus, Vores tid.

Julie Ralund: Thomas. Kommer du i de københavnske saloner?

Thomas Klinkby: Ikke så vidt jeg ved. Altså, jeg hørte Inger Støjberg har snakket om det, men jeg ved ikke helt, hvad det er.

Julie Ralund: Nej, men det finder du ud af i dag, for i dag skal vi tilbage til guldalderens København og til en af de banebrydende saloner, Friederike Bruns Salon, hvor kunstnere møder købmænd og ny kultur opstår, og man skal være heldig, hvis man bliver inviteret med. Det bliver nemlig ikke meget finere, Thomas.

Thomas Klinkby: Så vil jeg betegne mig som heldig.

Julie Ralund: Det kan du roligt gøre. Kom med.

Thomas Klinkby: Jeg glæder mig. Mit navn er Thomas Klinkby.

Julie Ralund: Og jeg hedder Julie Ralund, og du lytter til Alletiders fest, hvor vi hver uge inviterer dig til en fest i historien. Vi kommer til at smage på fortiden og høre historien, så det næsten er som at være der selv. Til at tage os til salon i dag, der skal vi have Maja Lykketoft med. Hun er kulturformidler, litterat og salonekspert. Og hvor er det, vi skal hen i dag, Maja?

Maja Lykketoft: Hej og tak for den flotte introduktion. Jamen vi skal en tur til Moltkes Palæ i Bredgade i København.

Julie Ralund: Ja.

Maja Lykketoft: Vi kommer uden for Dronningens Tværgade, og vi kommer kørende med drosche og vi. Det støvregn og lidt på grund af årstiden, så vi kører helt ind i porten, så vi kan gå tørskoede op af den store trappe. Og der står også en tjenende ånd og tager imod din kåbe Julie, min kåbe og du beholder jakken på.

Thomas Klinkby: Det må jeg godt?

Maja Lykketoft: Ja, og så går vi indenfor, og så går vi op ad trapperne. Vi kommer ind ad nogle store glasdøre, og så går vi ind i balsalen, hvor der bliver holdt bal og koncert. Nej, vi skal ind i den lidt mere hyggelige salon, der ligger over til den anden side, og jeg kan høre, at der er sådan en svag klaverklimter derindefra. Så lad os gå indenfor og se, hvordan der ser ud.

Thomas Klinkby: Og hvem er det, der holder den her fest? Salonen?

Maja Lykketoft: Ja, salonen blev afholdt af Friederike Brun, som er gift med en af Danmarks rigeste mænd, Constantin Brun, og det er derfor hun bor så fornemt som som der er her i Moltkes Palæ. Om vinteren bor hun her. Det hedder faktisk Gyldenløves lille palæ på dette tidspunkt, fordi Moltke, da han flyttede først ind i 1850. Og vi er jo i 1812 nu så i Gyldenløves lille palæ. Der bor de, og lige overfor der bor der en anden salon, værtinden i det, der i dag er Odd Fellow palæet, som hedder Schimmelmanske Palæ.

Thomas Klinkby: Så vi er altså i blandt penge, og folk har penge?

Maja Lykketoft: Vi er hos handelsborgerskabet den bedste ende af handelsborgerskabet i København.

Thomas Klinkby: Men vi skal ikke snakke om penge i aften.

Maja Lykketoft: Nej, det gør man ikke.

Thomas Klinkby: Nej, nej, man har dem bare.

Maja Lykketoft: Man har dem bare, og man bruger dem. Friederike Brun hun var kendt for at bruge dem godt og bruge dem rigtig meget som kunstnesén både ved de her arrangementer, som hun laver, som hun brugte en masse penge på at lave noget lækkert ekstravagant mad, men også i forhold til at understøtte dem. De forskellige kunstnere som hun sunde et talent i at understøtte dem, give dem en rejse, give dem... Betale for en udgivelse, men også at anbefale dem og få dem til at møde de andre, der har penge. Så på den måde dem, vi skal møde i aften er et blandet selskab. Måske nogle diplomater, måske nogle fra udlandet. Man har stort udsyn og så eliten. Dem fra kongehuset.

Thomas Klinkby: Men der er også nogle fattige kunstnere med, som har brug for det?

Maja Lykketoft: Det er nok mere talenterne. Jo måske Weisse har brug for, at du inviterer til at holde koncert i, hvis du kender en koncertsal her.

Thomas Klinkby: Hvem er Weisse?

Maja Lykketoft: Han var huskomponist for rigtig mange af de rige og også lærer. Og det var altså så kan man sige, han får nok ikke nogen penge til denne salon i aften for at give et nummer. Det tror jeg ikke han gør, men han får lov til... Han får lov til... Han får udgivet sit nodehæfte til side til nogle af de ting han komponerer af familien Brun ved man. Og så får han jo penge som lærer, for alle de riges børn.

Thomas Klinkby: Er Weisse kendt på det her tidspunkt.

Maja Lykketoft: Ja, han er ved. Han er ved at være kendt på det her tidspunkt.

Thomas Klinkby: Og hvad kendtes han for?

Maja Lykketoft: Hans kompositioner. Og det er også sådan i aften, at faktisk har Friederikke Brun inviteret Constance, som har været gift med Mozart. Hun er enke efter Mozart, så hun har inviteret hende, fordi hun bor i København. Hun er gift dansk, og hun bor her i København fra 1810-20. Og hun har sagt at Weisse han spiller lige så godt som Mozart. Så Weisse han glæder sig og rigtig meget til at spille for hende, fordi hun er til stede i aften.

Thomas Klinkby: Han må være lidt nervøs også.

Maja Lykketoft: Jeg tror, jeg har lidt lampefeber.

Julie Ralund: Men jeg skal lige høre bare lige kort, fordi vi er i 1812, og jeg ved, at inflationen er tårnhøj på det her tidspunkt, og at vi er jo faktisk kun et år inden, at det bliver kaldt statsbankerotten.

Maja Lykketoft: Præcis!

Julie Ralund: Så alt det her med at sidde og tale kunst nu, hvad er det for noget?

Maja Lykketoft: Som de fleste ved, så er det jo det, vi kalder for guldalderen, vi er kommet ind i. Og i det øjeblik, at man plejer at sige guldalderen begynder 1800-1850. Og guldalderen det er sådan et lidt pudsigt udtryk, fordi som du siger Julie, vi står foran et krak, og der er sket rigtig mange dårlige ting for Danmark. Vi har også mistet vores flåde. Vi er en kæmpe flådenation, kæmpe handelsnation eller det var vi, fordi det er vi ikke længere på det her tidspunkt. Allerede her er det på vej ned. Men Constantin Brun. Han har været rigtig dygtig til at placere sine penge i mange ting, så selv om det går dårligere, så går det ikke rigtig dårligt for ham. Det helt store i guldalderen er jo det, der er det mærkeligt og derfor vi kalder det guldalderen, fordi kunsten og kulturen blomstrer, så salonerne har deres berettigelse mere end nogensinde. At man sætter spot på talenterne og får kunsten til at vokse.

Thomas Klinkby: Constantin og Friederike et rigtig power couple. Jeg glæder mig super meget til den her aften. Jeg har aldrig været til salon før.

Maja Lykketoft: Constantin er der ikke.

Thomas Klinkby: Nej?

Julie Ralund: Hvor han henne?

Maja Lykketoft: Constantin er ikke lige så optaget af kunst og kultur, og de lever et rimelig adskilte liv de to. Men han lader hende fyre den af med salonerne og også med rejser.

Julie Ralund: Hun får lov at fornøje sig.

Maja Lykketoft: Men hun styrer. Hun styrer dette selv.

Julie Ralund: Jeg kunne godt tænke mig lige at få noget at drikke. Så skal vi lige skåle. Og hvad skåler vi i?

Maja Lykketoft: Vi skåler i champagne, og det kan også meget vel være det, der bliver budt på.

Thomas Klinkby: Og det er Birgitte Kampmann, vores kok, der også åbner champagne. Der gik proppen i hvert fald.

Maja Lykketoft: Det er ekstravagant hos Friederike Brun, og det er noget af det, hun bruger penge på. Det er at gøre det lækkert for andre, laver nogle flotte selskaber.

Thomas Klinkby: Og hun byder nok lige velkommen til.

Maja Lykketoft: Ja, altså jeg tænker måske, at Friederike hun sådan enten sidder og klimtrer lidt i klaveret eller ligger på en divan, fordi det er afslappet, så hun står ikke sådan... Hun står ikke klar, 'jeg er værtinde', det er sådan afslappede og skal se afslappet ud.

Thomas Klinkby: Men kommer vi bare ind midt i det hele eller mødes vi på samme tid?

Maja Lykketoft: Tid gør vi på den måde, at hun har allerede sin datter Ida, som er en vigtig del af de her saloner, fordi hun er en dygtig danser, og hun garanteret skal optræde for os i aften. Og så har... Hun huser hun en masse unge piger. Altså hun er sådan. Hun kan godt li leben omkring sig, og hun har tit nogle boende, og de er helt sikkert til stede allerede. Så på den måde kan man sige hun står ikke alene og byder velkommen, der er allerede et leben omkring hende.

Thomas Klinkby: Og de unge piger, er de kunstnere?

Maja Lykketoft: Ja, det er de. De er dansere.

Julie Ralund: Nu skal vi have noget at drikke. Du bliver ved med at stille spørgsmål. Jeg sidder her og flagrer med mit glas. Skål!

Thomas Klinkby: Ja, så er det nytår igen og vi optager i øvrigt podcasten her i noget der ikke er et par link, men jeg synes at, Birgitte, du bor så fint at man godt forestille sig der blev lavet en salon her.

Maja Lykketoft: Meget vel.

Thomas Klinkby: Hvad? Hvad er det du lige har serveret for os?

Birgitte Kampmann: Jeg har serveret for jer en hummerbisque. Den synes jeg demonstrerer den tid, og den kræver jo også lidt at lave den. Det er en meget fin suppe.

Julie Ralund: Så det her med mig er, at det er en bisque og ikke en suppe på det her tidspunkt.

Maja Lykketoft: Det er faktisk interessant på dette tidspunkt, at alle mænd som kvinder eller kvinder i det højere borgerskab og i restauranten. De skulle lære fransk, og jeg kan fortælle jer, at saloner meget tit foregik på fransk, at man gik og talte fransk, så det var meget frankofil på dette tidspunkt, men også tysk. Friederike Hun kommer selv fra tyske aner, så det er de to sprog, der dominerer og ikke særlig meget dansk. Hvis man gerne vil læse noget, så kunne man jo ikke finde særlig mange spændende ting. Hvis det var ikke særlig meget, der var oversat til dansk, så skulle man kunne disse sprog. Hvis man vil orientere sig dannelsesmæssigt. Og jeg kan også fortælle, at det er kvinder fra det højere borgerskab og for aristokratiet, som får en uddannelse. Resten det er piger har ikke nogen rettigheder på det tidspunkt og den uddannelse de får, den er begrænset til det æstetiske fag, det vil sige, de lærer at tegne, de lærer klavertre lidt på klaver, de lærer noget om litteratur, og så lærer de sprog. Men de må ikke lære græsk og latin, fordi det er lærde sprog. Det er mændenes sprog, og de må heller ikke påtage sig et offentligt embede. Så altså noget med at lære om statsforvaltning og historie. Nej, det gør de ikke.

Thomas Klinkby: Det skal I ikke bryde jeres små kønne hoveder med.

Maja Lykketoft: Præcis.

Julie Ralund: Hvem er der ellers i aften?

Maja Lykketoft: Jamen så er der jo sådan en som Johan Ludvig Heiberg, og han er der. Han er der altid. Han er jo forfatter og han er, hvad hedder dramatiker. Og allerede på dette tidspunkt ret kendt i København, og er begyndt at skrive stykker til Det Kongelige Teater. Han er meget forelsket i Ida Brun, men jeg har læst, at Thomasine Gyllembourg, som jo er Johan Ludvig Heibergs mor, hun ikke synes, at Ida var måske andet end dans.

Julie Ralund: Og hun er ikke dannet nok?

Maja Lykketoft: Og det er hun jo. Det passer jo ikke, fordi hun har jo fået denne her opdragelse, hvor hun er dannet. Men jeg tror måske, at Thomasine Gyllembourg måske har anset familien for at være for excentrisk for international, så hvis man kan forstå det.

Julie Ralund: Vi er jo i en tid med mange af de berømte danskere, som ligesom bliver husket for eftertiden. Det er jo her, at vi har malere og poeter og komponister, og vi har også sådan en som Ørsted. Det er sådan et... Der sker utroligt mange ting, og man dyrker...

Maja Lykketoft: H.C. Andersen er jo også på denne her tid, ikke.

Julie Ralund: Og man dyrker dem jo, ikke?

Maja Lykketoft: Og jeg vil også sige, at det er jo på denne tid, vi har nogle af de. Måske er Thorvaldsen den kunstner, som stadigvæk bliver anset for at være den største kunstner overhovedet. Måske er H.C. Andersen den forfatter, som vi stadigvæk i dag anser for at være den allerstørste forfatter overhovedet. Nu fik jeg ikke sagt først, hvem Thomasine Gyllembourg var. Hun var den største kvindelige forfatter i 1800-tallet, men det er hun bare ikke endnu i 1812, fordi hun springer først ud som forfatter i 1827.

Thomas Klinkby: H.C. Andersen er også bare en dreng på det her tidspunkt.

Maja Lykketoft: Han er en meget lille dreng. Han er ikke med.

Thomas Klinkby: Men han har sikkert siddet i Odense og drømt om at være til salon.

Maja Lykketoft: Det tror jeg også han har.

Julie Ralund: Siddet udenfor.

Maja Lykketoft: Thorvaldsen han sidder i Rom og er allerede verdensberømt på det her tidspunkt.

Thomas Klinkby: Det føles privilegeret at sidde her, Maja, og det er det vel også. Vi er kun 25, og enten har man ufattelig mange penge, eller også har man ufatteligt meget talent. Når vi snakker i vores helt moderne tid, så er der jo nogle politikere, der snakker om de københavnske saloner. Det

er helt klart ikke ment som kompliment. Og nej, det er ment som noget der er for de fine og de snobbede.

Julie Ralund: Men det er vel også rigtigt, så?

Maja Lykketoft: Ja og nej, det er da rigtigt nok, at vi har et andet klassesdelt samfund på det her tidspunkt, så der er jo en hel masse, der ikke bliver inviteret til de her saloner, som ikke engang har gået i den samme fine skole som alle de her mennesker, som ikke engang ved, at kunst kan være et behov, fordi de har behov for et dagligt måltid mere end kunsten. Så vi er i en anden tid, Så på den måde er det jo elitært. Men omvendt kan man sige det var jo, som jeg fortalt før, et opgør med den stive etikette og den meget højtidelige måde at være sammen på, som er ved hoffet. Så det nye her, det er jo, at det hjemme hos nogen, det er en stue, og det skal være utvungen. Det skal være uhøjtideligt, og selv om der er et program, så er der altså også plads til spontanitet. Det vil sige, at der er plads til at Ida hun står og danser sin klassiske dans og pludselig kalder på pigerne, og så er de med i dansen eller at Weisse siger: Ejj, skal vi ikke lige tage den improvisation, vi øvede forleden dag? Eller at Friederike oven i købet selv siger fordi hun var jo selv kunstner, hun både komponerede og skrev sange og skrev også både sine erindringer og digte, at hun lige pludselig siger til vise dette digt som du sat i musik forleden dag skal jeg ikke lige recitere det, mens du spiller?

Julie Ralund: Der er altså lige sket det, at det har banket på døren og ind er kommet den smukkeste postej jeg nogen sinde har set i mit liv. Birgitte Kampmann, hvad har du dog kreeret til os?

Birgitte Kampmann: Det er en fugle postej, så der er også en lille fugl, og det er en klassisk form. Nu tager jeg den her over, så I kan se den. Den er riflet og oval, og det er en klassisk postejform.

Julie Ralund: Smuk.

Birgitte Kampmann: Den er vel.

Thomas Klinkby: En meget visuel beskrivelse vigtig fordi bare selve arrangementet. Den står så op på en piedestal. Den står i hvert fald oppe på et højt fad.

Birgitte Kampmann: Postejen er virkelig højnet her. Den skal virkelig også have sin entre. Og oven på denne her postej, som jo er en oval form riflede sider. Den er måske 20 centimeter høj og riflet.

Thomas Klinkby: De ligner nærmest søjler fra Akropolis eller noget

Birgitte Kampmann: Fuldstændig. Det ligner søjler og formen er håndlavet og håndbygget, så det er en meget speciel form. Den kan stadig skaffes i dag, Og så tænkte jeg det var sjovt også at illustrere, som man jo gør på postejer. Hvad er der i? Og det har jeg så illustreret ved, at der er en fugl på toppen. Så det er en fuglpostej. Jeg synes, den er blevet ganske fin.

Julie Ralund: Ej men, Birgitte. Det er...

Birgitte Kampmann: Jeg vil ikke helt afsløre, hvad der gør... Hvad mit trick er, fordi nu har jeg virkelige... Altså...

Maja Lykketoft: Jeg kan sige til at Kamma Rahbek...

Birgitte Kampmann: Du har inspireret mig til at lave andre ting.

Maja Lykketoft: Hun ville være stolt af dig.

Birgitte Kampmann: Ej men det er godt.

Maja Lykketoft: Fordi, hun lavede jo meget du postejer, og jeg tænker, at hun meget vel kunne have sendt sådan en duepostej hen til vores salon, som vi er til hos Friederike Brun for de to var nemlig veninder.

Thomas Klinkby: Hvem er Kamma Rahbek? Ud over at hun er god til at lave fuglepostejer?

Maja Lykketoft: Ja. Kamma, hun var en af de andre salon værtinder, der huserede i København på det tidspunkt. Vi skal huske, at København var ikke ret stor. Der boede hundredetusinde mennesker, og de boede... Friederike og de her paladser. De ligger jo inden for Københavns volde, som ikke var faldet endnu. Bakkehuset, hvor Kamma Rahbek hun bor. Det ligger langt ude på landet, ude på Frederiksberg af en mudret vej, og hun holder hus for litterære talenter, og hun er gift med en litteraturprofessor, så hendes... De har ikke de samme midler, som der er til rådighed her, så de saloner, hun holder det er te-saloner. Der er måske otte mand af gangen, som sidder og klipper lidt papirklip og taler om litteratur, og hendes lillesøster er gift med Adam Oehlenschläger, som er det helt store hit i de her år. Han er den store nationalskjald, som allerede her har skrevet vores nationalsang og guldhornene og nogle af de ting, som vi kender i dag, os og forskellige andre litterære talenter. Senere hen i historien kommer H.C. Andersen os til at komme ud på Bakkehuset, så hun tog sig af de litterære talenter, så de konkurrerer ikke. De er gode veninder, og der er også en tredje salonværtinden, der er meget betydelig på det tidspunkt, som er Charlotte Schimmelmann, der er gift med gehejmestatsminister og måske den allerrigeste mand i hele Danmark. Hun er sådan en en autokratisk salondame.

Julie Ralund: Det er en sådan slags statsminister eller hvad?

Maja Lykketoft: Ja, det er det. Og hun hun inviterer hundrede af gangen. Så selv om...Og der er et program, så selv om der også er masser af kunstnere, der optræder med forskellige ting, så er der et program hos Friederike Brun. Der er der ikke nødvendigvis noget program. Det er lidt mere utvungent samvær og færre mennesker. Og hos Kamma Rahbek, der er det altså næsten kun litteratur og forfatterne, og der får man te i stedet for.

Julie Ralund: Så der findes altså sådan tre typer saloner i København på det her tidspunkt?

Maja Lykketoft: Ja, aristokratiske, den højborgerlige og den dannelsesborgerlige kunne man inddele dem i, man mødes i folks stuer, og man mødes forskellige grupper i samfundet, man møder både eliten, magteliten, diplomaterne og politikere. Men de møder så kunstnere og videnskabsmænd akademikere, så alt bliver blandet, og så inspirerer de hinanden. Kunstnerne kan måske finde nogle nye meséner.

Julie Ralund: Så det er sådan en måde at formidle kultur på. Eller hvad er der, hvad man bruger det til?

Maja Lykketoft: Et lille udpluk af, hvad der sker på den kulturelle scene.

Julie Ralund: Så man går ikke på museum eller?

Maja Lykketoft: Museer, der fandtes Kongens kunstkammer, og der var kun. For særligt indviede. Det første offentlige museum i Danmark, det kommer i 1840'erne, tror jeg, og det er Thorvaldsens Museum.

Julie Ralund: Ok så det er simpelthen en måde at få kulturen ind.

Maja Lykketoft: Det er der ikke endnu.

Julie Ralund: Det er en måde at få kulturen ind til i det private hjem eller bredt ud både privat, men også bredt ud på samme tid.

Maja Lykketoft: Præcis til dem, som overhovedet havde en kultur, fordi der var jo masser, der stadigvæk bare skulle have mad i munden, og de var ikke så super optaget af at komme til salonen.

Thomas Klinkby: Ved man hvor inspirationen er kommet fra, for jeg gætter på det ikke er en dansk opfindelse.

Maja Lykketoft: Ja altså salon... Det er jo det franske ord for stue, og det kommer os fra Frankrig fra 16 -1700-tallet, hvor at man netop gerne ville mødes på en mere uhøjtidelig måde i salonerne så salonfællesskab op til den franske revolution har i høj grad været noget, hvor man konspirerede mod kongen. Og man er jo så på dansk grund mere de her kultursaloner, hvor man præsenterer kultur.

Julie Ralund: Nu er der kommet en ret ind til, og det er noget med nogle figner kan jeg se, Brigitte. Hvad skal vi nu have?

Birgitte Kampmann: Det er bagte figner og der er friske figner også, og de er meget fine og røde, synes jeg. De er blevet bagt i lidt sukker, og så har jeg lavet en macaron. Som man kunne sige: des figes aux amandes, eller [x] måske, hvis man skal tale fransk på et lille rund sølvfad.

Julie Ralund: Ja, Birgitte, det er godt vi kender dig. Det er som om, at du lige bidrager med en lille bitte smule mere.

Birgitte Kampmann: Det er sødt I hvert fald så vil jeg sige de er små, så det er vel også noget med, at man ikke bare tager et stort stykke med, men man har fine små.

Maja Lykketoft: Ja, og måske er der oven i købet en ret, man godt sådan kan tage på tallerkenen og mingle lidt rundt med og sætte sig over ved klaveret, tænker jeg. Eller slænge sig på divanen med i hånden. Det kunne godt være.

Birgitte Kampmann: Og så vil jeg fylde op i jeres champagneglas.

Julie Ralund: Vidunderligt.

Maja Lykketoft: Dejlig, skål!

Julie Ralund: Skål! Hvor er det dejligt at være til salon? Ja, det må man sige.

Thomas Klinkby: Hvor mange indslag er der sådan en aftenen?

Maja Lykketoft: Og nu vil noget til noget dessert agtigt noget, så har der nok været nogle flere indslag. Der har nok også været et eller andet ungt talent, der har læst noget op der har været... I hvert fald... Har I jeg tænker Ida, hun har været en af de første, der danser, og så tænker jeg også at Weisse, han får lov til at give et nummer, altså et langt stykke musik. En komposition han har lavet selv uden noget sådan at Constance hun kan få lov til at høre hvad han rigtig, Constance Mozart, kan få lov til at høre, hvad han rigtig dur til. Men der er måske også nogle med ham. Måske sidder der en på klaverbænken ved siden af ham. En talentfuld ung fyr, som også er en komponist, der bliver præsenteret i det her lag.

Thomas Klinkby: Det er en form for kulturtapas vi får serveret her. Hvor mange saloner af den slags er der i løbet af et år?

Maja Lykketoft: I løbet af et år? Der er mange, fordi det er en gang om ugen, at der bliver holdt noget, og så er det så ikke sikkert, at det hele hedder salon. Det kan være, det hedder soiré, det kan være det hedder diné med indslag, altså at det hedder forskellige ting. Men i forhold til hvad eftertiden kigger på, så har hun holdt det her salon-lignende noget, hvor der er de forskellige indslag en gang om ugen.

Julie Ralund: Og nu tager jeg lige en macaron.

Thomas Klinkby: Den franske fascination er så veldokumenteret og godt beskrevet her Maja. Og det er jo på trods af, at Napoleon jo ender med at tabe det hele og englænderne vinder.

Maja Lykketoft: Ja, altså, måske kan man snarere sige, at det faktisk er grunden til, at vi holder op med at tale så meget fransk, at vi bliver denne her nation, som kigger meget på os selv og vores egne genier. Det sker jo, at der er nogen, der siger, at den nationalstaten først rigtig blev født i guldalderen, fordi at vi begynder at kigge så meget på os selv og vores egen fortid og alle de her gravhøje og de nordiske guder og sagaer og så videre og så videre, at vi får en helt anden selvforståelse. Vi begynder at udvikle vores danske sprog langt mere. Så kigger vi på os selv, og så ser vi Gud, hvor har vi egentlig mange genier, og så begynder vi at dyrke dem. Og det er jo netop Thorvaldsen og senere H.C. Andersen og sådan en Johanne Luise Heiberg, der kommer op gennem 1800- tallet. Hun bliver dyrket som superstjerne og geni. Folk, der kommer fra fattige vilkår, de i virkeligheden endnu mere potentielt interessante genier, ikke, og alt det her og så vores kulturelle fortid. Så guldalderen, det er der, hvor man rigtig føder danskheden. Så vi laver en fædrelandssang og sådan noget.

Thomas Klinkby: Og den danske selvtillid.

Maja Lykketoft: Ja.

Julie Ralund: Så vi har noget at takke guldalderen for. Og nu fik jeg lige smagt på det her macaron, og det smager helt vidunderligt. Sådan en slags kransekage smag med noget figne i. Så det er rigtig dejligt. Maja jeg kunne godt lige tænke mig at høre dig her. Hvad? Hvad tror du, de her saloner har betydet?

Maja Lykketoft: Det har været med til at betyde, at vi når frem til en guldalder, hvor vi har en stor kunstnerisk selvtilid. Det har det har det helt klart bidraget til. Og så er de jo nogle forbilleder, de her damer, fordi at man skulle jo netop være bly, blid og beskeden som kvinde og ikke fremhæve sig selv. Og det har de jo valgt at gøre alligevel og træde i en rolle. Så når jeg fortæller om det her, så plejer også at sige send en lille hilsen til deres mænd, fordi hvis ikke de havde haft nogle meget liberale mænd, som havde givet dem lov til at folde sig ud, så var det heller ikke sket.

Thomas Klinkby: Nej. Bag enhver succesfuld kvinde står en mand.

Julie Ralund: En sød mand.

Maja Lykketoft: På det her tidspunkt? Ja.

Julie Ralund: Ved I hvad? Det kan jeg skrive med hjem om. Det synes jeg faktisk er rigtigt, at det skal vi også lige huske. Det er godt, du siger det, fordi det så kan man jo godt se, at de kunne have kæmpet... de kunne have alt muligt, men de havde jo ikke. Vi havde ikke rettigheder på det her tidspunkt. Vi måtte ikke eje noget. Kvinder måtte jo ikke eje noget indtil 1860, så vi havde jo ingen muligheder. Og derfor har vi jo også mænd at takke for, at der var nogen trods alt, der sagde: hør her, min lille blomst. Vis du dig frem.

Maja Lykketoft: Ja.

Julie Ralund: Og det er godt, at der trods alt har været nogle af den slags.

Maja Lykketoft: Og så vil jeg sige omkring Friederike Brun, vil jeg sige. Hun har skrevet nogle ting, som er ganske interessante, og hun har fået sat nogle digte i musik, som er ganske interessante. Hun har produceret kunst. Hun har været moderne i sine saloner på den måde, at man næsten kan sige med et moderne ord, at hun har lavet Gesamtkunstwerk. Altså, der er ting, der er opstået under salonen, så damer vil lege lidt. Og hvad med det der digt du lavede i går? Kan vi lige... Og sådan noget.

Thomas Klinkby: Det som også kendes som co-lab.

Julie Ralund: Det er korrekt. Jeg skal lige høre, i øvrigt Ida. Hvad bliver der af hende?

Maja Lykketoft: Jamen der bliver. Der bliver jo ikke noget videre af Ida, fordi hun kan jo igen, de kan jo ikke folde sig ud som kunstner. Friederike Hun gjorde det og gjorde det i eget navn, men det har jo været pakket væk. Det er først begyndt at blive taget frem nu. Ida, hun kan ikke spille på de store scener, for det gør en kvinde fra det højere borgerskab ikke. Så hun bliver bare godt gift med en fransk diplomat og kommer til at hedde Ida Bombelle. Og så danser hun af og bliver velnæret og sidder ved nogle lange veldækkede borde. Men jeg vil sige omkring Ida, at et begreb som performancekunst, det kunne hun da godt tage æren for og være en af forløberne for. Så på den måde har disse damer været meget moderne og gjort noget, som vi kender i dag.

Julie Ralund: Og som vi måske ikke ved så meget om i dag, fordi det heller ikke har været i tiden og kigge på, hvad de har gjort. Altså, vi har også haft nogle øjne, der har kigget på det sådan at sagt nå ja, visse, men at vi jo lever i en tid lige nu, hvor at det er sjovt at tage både salonerne frem, men også tage kvinderne mere alvorligt og se på hvilken rolle de rent faktisk har spillet for det er jo blevet underspillet.

Maja Lykketoft: Præcis.

Thomas Klinkby: Ved man, hvornår hun holdt sin sidste salon?

Maja Lykketoft: Altså salonerne. Man snakker jo om, at salonerne fra 10-16, det var storhedstiden, sådan en salon, vi har fået beskrevet i dag, men, at derefter der blev det mere koncerter og mere kongehus. Mere lukkede om sig selv, og så kom kulturen ud andre steder. Så begynder der at komme teater, og der kommer komme et folkeliv, Og så er der måske heller ikke samme brug for de her saloner?

Thomas Klinkby: Nej fordi i samfundshierarkiet, der har saloner ligget et sted imellem folkeligheden og så og så kongehuset, så der inspirerede eller provokerede kongehuset til at åbne deres døre lidt mere op og de har også inspireret en bred folkelighed til at interessere sig mere for kunst og kultur. Præcis det, der er noget af det vigtigste i nyere danmarkshistorie i virkeligheden.

Maja Lykketoft: Jamen, det er det. Og det der med at holde koncerter for kongehuset, så kunne kongehuset jo også understøtte nogle af de ting, som hun præsenterede for dem. Hun var stadigvæk den der talentspejder, train spotter, helt til sin død.

Thomas Klinkby: Skål igen!

Maja Lykketoft: Skål! Og tak for i dag.

Thomas Klinkby: Og tusind tak for at være på salon med din Maja. Det var, og dig Julie, det var rigtig hyggeligt.

Julie Ralund: Tak fordi du ville betale Thomas, altid. Næste gang skal vi til state dinner i Washington, hvor statsministeren Poul Schlüter bliver tilbudt en rolle i Miami Vice, og du er selvfølgelig også inviteret. Serien Alletiders Fest er blevet til med støtte fra William Demant Fonden og produceret af Buddy Buddy fra Nationalmuseets mediehus, Vores tid. Det er Gudstav Niepoort, der har lavet lyd og musik og Troels Donnerborg er vores redaktør.

[Vores Tid – Nationalmuseets Mediehus](#)

[Alletiders Fest S1E7: De københavnske saloner](#)

Produceret af Buddy Buddy for Vores Tid